

Framleiðslureglur (Protocol)

1) Erfðaeiginleikar og einkenni. Eingöngu landnámshænsni sem hafa hlotið viðurkenningu ERL falla undir þessar framleiðslureglur. Því koma ekki til greina hænsni sem sýna merki erfðamengunar svo sem fuglar með loðna fætur (feathered legs) og falla ekki að ræktunarreglum ERL þar sem lýst er viðurkenndum útlits- og atferliseinkennum sbr. viðauka A. Á þeim grunni er vottunin byggð sbr. viðauka B. Aðild að Slow Food Presidium er því aðeins veitt þeim eigendum og ræktendum landnámshænsna sem hljóta vottun samkvæmt þeim kröfum.

2) Aðbúnaður inni og úti. Hænsnin skulu hýst í hæfileg björtum og hlýjum húsum þar sem auðvelt er að þrífa allt innan dyra. Þau skulu vera á lausagöngu og hafa nægilegt rými til að geta sýnt sem eðlilegast atferli. Til undirburðar skal einkum nota viðarspæni, hálm og hey. Tryggja skal útivist eftir því sem veður og aðstæður leyfa á hverju búi. Hámarksfjöldi í hænsnahúsi skal vera 3000 fuglar, hámarkshópstærð skal vera 130-150 fuglar, mest 5 varphænur á hvern fermetra gólfs, en 10 fuglar ef um eldiskjúklinga er að ræða. Mest 7 varphænur skulu vera um hvert hreiður. Þá skulu vera mest 5 varphænur á hvern lengdarmetra prika en þau skulu vera sem næst sívöl með 3,5 cm meðalþvermál. Utanhúss skal ætla hverjum fugli minnst 5 fermetra í útigerði en minnst 12 fermetra á grónu beitolandi. Þegar komið er með nýja fugla, unga og unghænsni, inn á búið, skal halda þeim í sóttkví, alveg aðskildum frá heimafluglum, í a.m.k. 3 vikur. Þar að auki getur þurft að skilja með neti á milli heimaflugla og aðkomufugla um skeið eftir það. Mælt er með því að fjöldi aðkomufugla nemi a.m.k. þriðjungu hópsins þegar allt er komið saman. Tryggja skal gott eftirlit með öllum nýjum fuglum sem koma inn á búið.

3) Fóður og fóðrun. Leitast skal við að nota sem mest heimaflað fóður eða aðkeypt fóðurefni, svo sem korn, sem ræktað er á landi þar sem notkun varnarefna gegn illgresi og skordýrum er engin eða í lágmarki. Séu aðkeyptar

fóðurblandur notaðar (heilfóður) skal helst gefa lífrænt vottað hæsnafóður og alls ekki er heimilt að nota fóður með erfðabreyttu efni (GMO). Leitast skal við að takmarka notkun fóðurblandna með sojamjöli. Heimilt er að nota fiskimjöl sem próteingjafa. Hæsnin skulu ætíð hafa aðgang að nægu, hreinu vatni og þess skal gætt að villtir fuglar komist hvorki í vatn né fóður hæsnanna.

4) Lyfjanotkun. Leitast skal við að fyrirbyggja sjúkdóma með góðri meðferð og fóðrun, sbr. 2. og 3.lið, og halda skal notkun hefðbundinna lyfja, svo sem sýlkalyfja og hníslasóttarlyfja, í lágmarki. Ekki má neyta afurða eða selja þær fyrir en liðinn er tvöfaldur tilskylinn útskilnaðartími eða a.m.k. 48 klukkustundir frá notkun slíkra lyfja fyrir viðkomandi fugla. Fyrirbyggjandi sýklalyfjameðferð eða framleiðsluhvetjandi notkun efna á borð við hormóna og hníslasóttarlyf er óheimil.

5) Útungun. Við ræktun er mælt með einum hana fyrir hverjar 7-8 hænur. Þegar aðstæður leyfa er mælt með því að hænur fái að liggja á eggjum og unga þeim út með náttúrulegum hætti. Sé notuð útungunarvél skal nota egg frá búinu sjálfu en sé það ekki hægt skal fá egg til útungunar frá öðru búi sem ERL og samstarfshópur framleiðenda viðurkenna. Sé ekki hægt að unga út eggjum er heimilt að kaupa unga og unghænur frá öðrum búum í sama Presidium. Ungar skulu vera a.m.k. þrjú mánaða þegar þeim sleppt í hænuhópinn.

6) Aflífun. Fari aflífun hænsna ekki fram á búinu sjálfu skal hún framkvæmd sem næst því í viðurkenndu sláturhúsi. Þurfi að flytja hænsni til aflífunar skal gæta velferðar þeirra við allt flutningaferlið og skal slátrun fara fram eigi síðar en 6 klukkustundum eftir að þau eru komin á flutningatækið. Að öðru leyti skal fylgja reglum Matvælastofnunar um flutning og aflífun hænsna. Lágmarksaldur við slátrun kjúklinga til kjötframleiðslu skal vera 82 dagar.

Lögð er áhersla á að eigendur/ábyrgðarmenn hæsnabúa innan ERL sem hafa áhuga á að taka þátt í Presidium fyrir landnáms hænsni, og fá leyfi til að nota merki Slow Food á afurðir sínar, þurfa að skuldbinda sig til að fylgja

**hugmyndafræði samtakanna varðandi verndun erfðaefnis
búfjár, auk þess að fylgja þeim framleiðslureglum sem hér eru
kynntar.**

Viðauki A : Lýsing ERL á einkennum landnámsþænsna.

*(Íslensku útgáfuna á ég ekki í tölvunni en Jóhanna hefur hana
örugglega. Titillinn er: Lýsing á einkennum landnámsþænsna sem
vottun ERL byggist á. Enska útgáfan er í skjalinu **Propose a
Presidium frá mér, framarlega, undir** Brief Description sem er í þrem
liðum; inngangsorð í nokkrum línunum sem hefjast á *Icelandic Native
Landrace Hens (Landnámsþænsni) ; a small distinct population.....,*
síðan Physical Characteristics og þá Behavioural Characteristics.
*Þýðandi getur tekið þetta beint inn úr Propose a Presidium skjalinu).**

Viðauki B : Vottun ERL á landnámsþænsnum.

Vottunin byggist á gildandi reglum ERL í **Viðauka A** um viðurkennd
útlits- og atferliseinkenni landnámsþænsna. Öllum ERL félögum sem
halda landnámsþænsni er heimilt að sækja um vottun og er
vottunarferlið með eftirfarandi hætti:

- 1) Umsókn er send stjórn ERL í gegn um síma eða tölvupóst.
- 2) Heimsókn er undirbúin með nokkrum fyrirvara í samráði við eigandann.
- 3) Tveir trúnaðarmenn ERL, sem ekki hafa hagsmuna að gæta á viðkomandi búi, koma í heimsókn svo fljótt sem aðstæður leyfa.
- 4) Hænsnin skulu vera tiltæk til skoðunar í hænsnakofa eða öðru afmörkuðu rými svo að auðvelt sé að handsama og skoða einstaka fugla. Eigandinn skal vera viðstaddur skoðunina.
- 5) Trúnaðarmennirnir huga einnig að öðrum atriðum svo sem hvort annað/önnur hænsnakyn séu haldin á sama búi.
- 6) Ef hænsnin standast vottunina er hún staðfest strax með sérstöku undirrituðu skjali frá ERL.
- 7) Ef hænsnin standast ekki vottunina er eigandanum heimilt að sækja aftur um skoðun um leið og hann hefur bætt úr því sem reyndist ábótavant. Vanti lítið uppá, t.d. þegar 1-2 fuglar af 15 standast ekki skoðun, er eigandanum heimilt að farga þeim á staðnum í viðurvist trúnaðarmannanna, og fær hann þá strax undirritað vottunarskjal.

